

Møde i Grundvandsforum

Mandag den 10. juni 2024

VIBORG RÅDPLADS

Dagsorden

1. 10.00 Velkomst v/Formand Stine Isaksen, Klima og Miljøudvalget
2. 10.05 -10.20 Grundvandsparker i Viborg Kommune v/Claus Holst Iversen
3. 10.20 -10.50 Gruppedrøftelse om Grundvandsparker
 - a. Rækkefølge ift. indsats
 - b. Hvilke elementer/arealanvendelse kunne man forestille sig inden for Grundvandsparker?
 - c. Hvordan kan de kommende lokale vandsamarbejder løfte opgaven med at etablere Grundvandsparker?
- 10.50 Pause – Kaffe
4. 11.00-11.15 Status på BNBO og det videre forløb v/Ruslana Gladnyeva
5. 11.15-11.45 Gruppedrøftelse om BNBO
 - a. Hvor aktive/opsøgende skal forvaltningen være ift. de vandværker/lodsejere, hvor der ikke ”sker noget” med at få lavet aftaler?
 - b. Hvordan sikres synergi med Indsatsplan og oplande
 - c. Hvordan kan de kommende lokale vandsamarbejder løfte og støtte BNBO-opgaven?
6. 11.45-12.00 Status på Indsatsplaner i Viborg Kommune v/Claus Holst Iversen
7. 12-12.10 Muligt optag af nye medlemmer af Grundvandsforum v/Stine Isaksen
8. 12.10-12.15 Evt.
12.15 Frokost.

Grundvandsparker i Viborg Kommune

Møde i Grundvandsforum

Den 10. juni 2024

VIBORG
KOMMUNE

Grundvandsparker i Viborg Kommune

Disposition

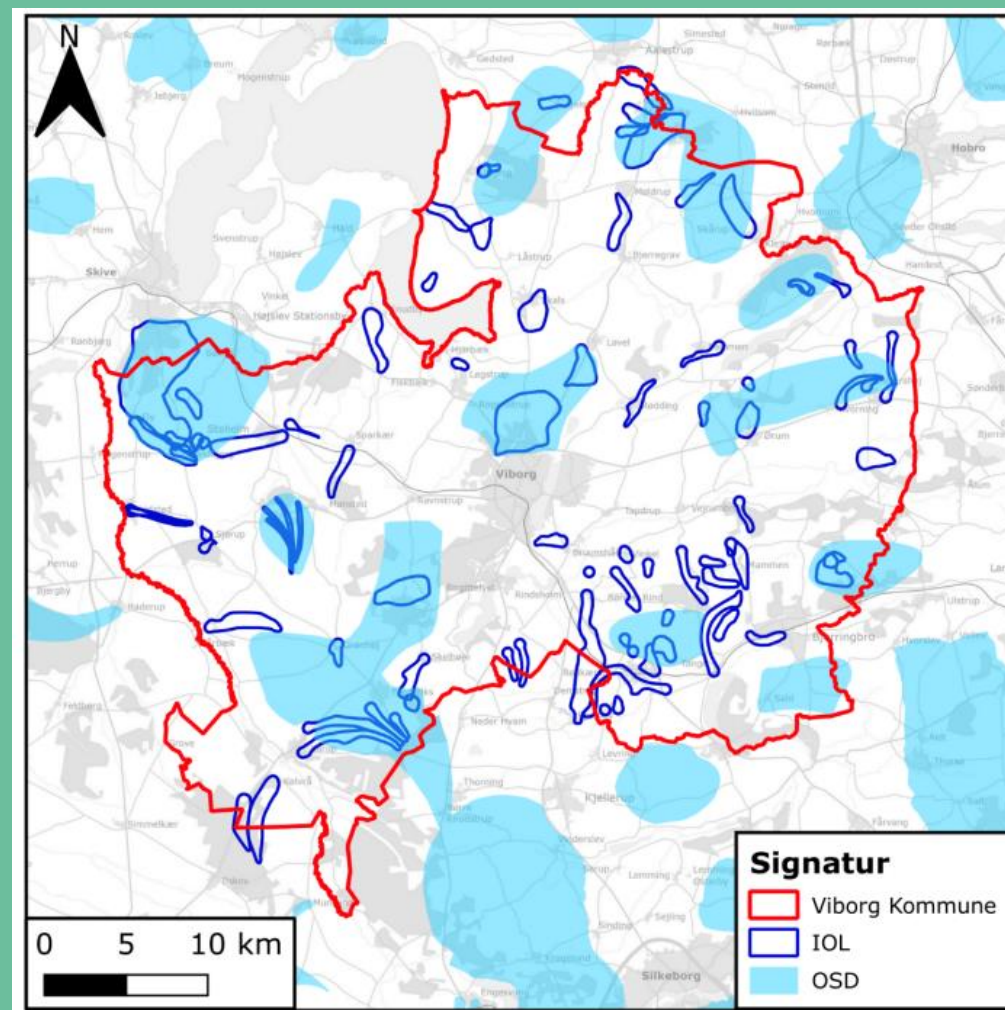
1. Baggrund – Vandforsyningsstrukturen i Viborg Kommune
2. Langsigtet grundvandsbeskyttelse og multifunktionel planlægning
3. GIS-analyse, -udpegning af grundvandsparker - Rambøll
4. Eksempel - Udpeget grundvandspark ved Bjerringbro
5. Perspektiver, hvordan kommer kommune og vandværker videre herfra
6. Sammenfatning.

Planlægning af fremtidige grundvands-parker i kommunereggi

1. Vandforsyningsstrukturen i Viborg Kommune

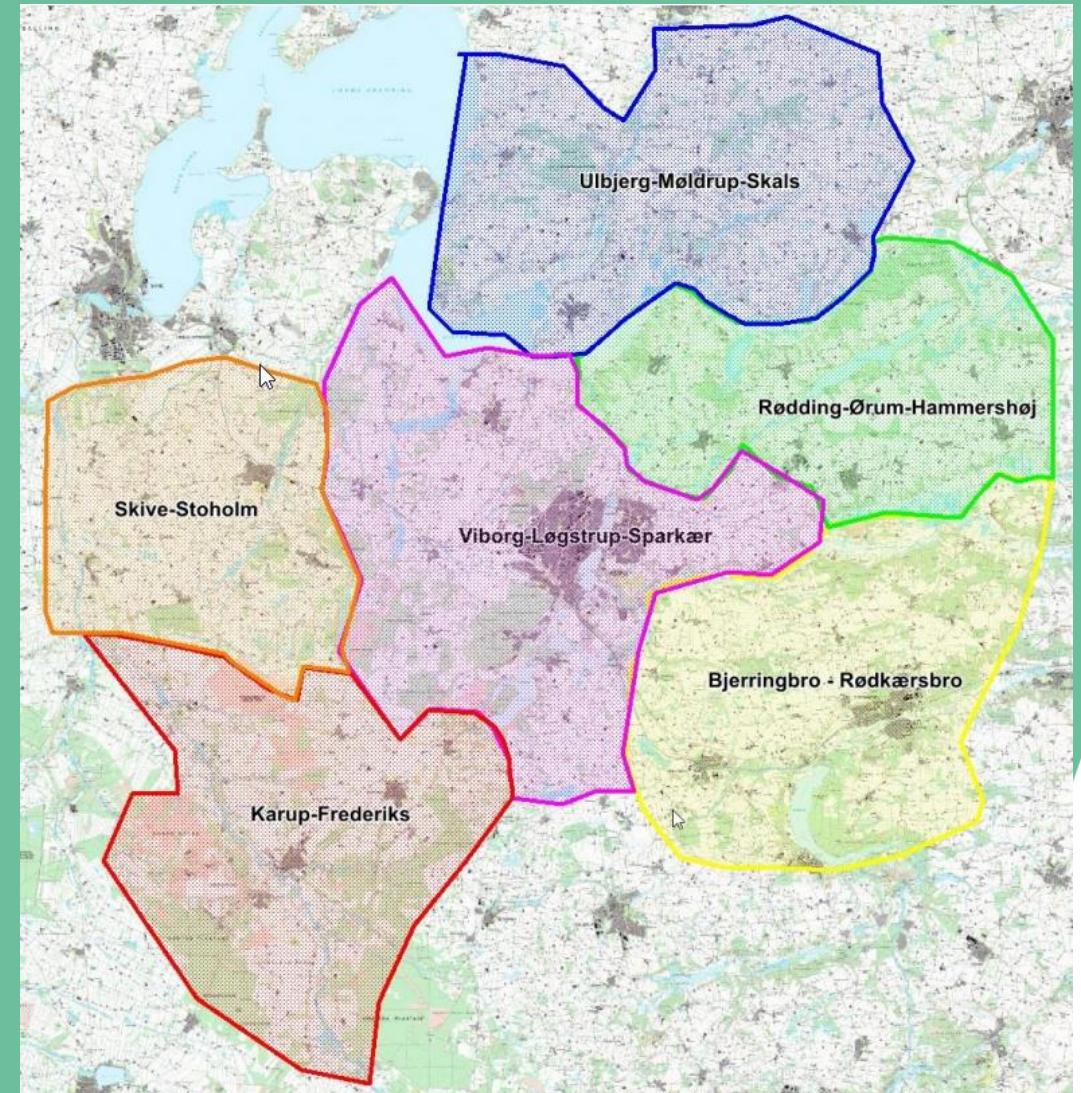
- Meget decentral struktur
- Ca. 70 almene vandværker, ca. 50 ikke almene og ca. 2.500 enkeltindvindere.
- Største forsyning Energi Viborg Vand A/S – ca. 3 mio. m³/år
- Samlet indvindingsbehov, drikkevand – ca. 7 mio. m³/år.

Planlægning af fremtidige grundvandsparker i kommuneregi

1. Vandforsyningsstrukturen i Viborg Kommune

- 6 super-forsyningsområder, afspejler de gamle kommunegrænser
- 6 robuste områder med centrale fremtidige A-vandværker og med samlet indvinding mellem 500.000 og 3 mio. m³/år.
- Hver af de 6 lokalområder indeholder 1-2 fremtidige grundvandsparker/områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD).
- 6 lokale Vandsamarbejder pr. 1. januar 2025.

Grundvandsparker i Viborg Kommune

2. Langsigtet grundvandsbeskyttelse og multifunktionel planlægning

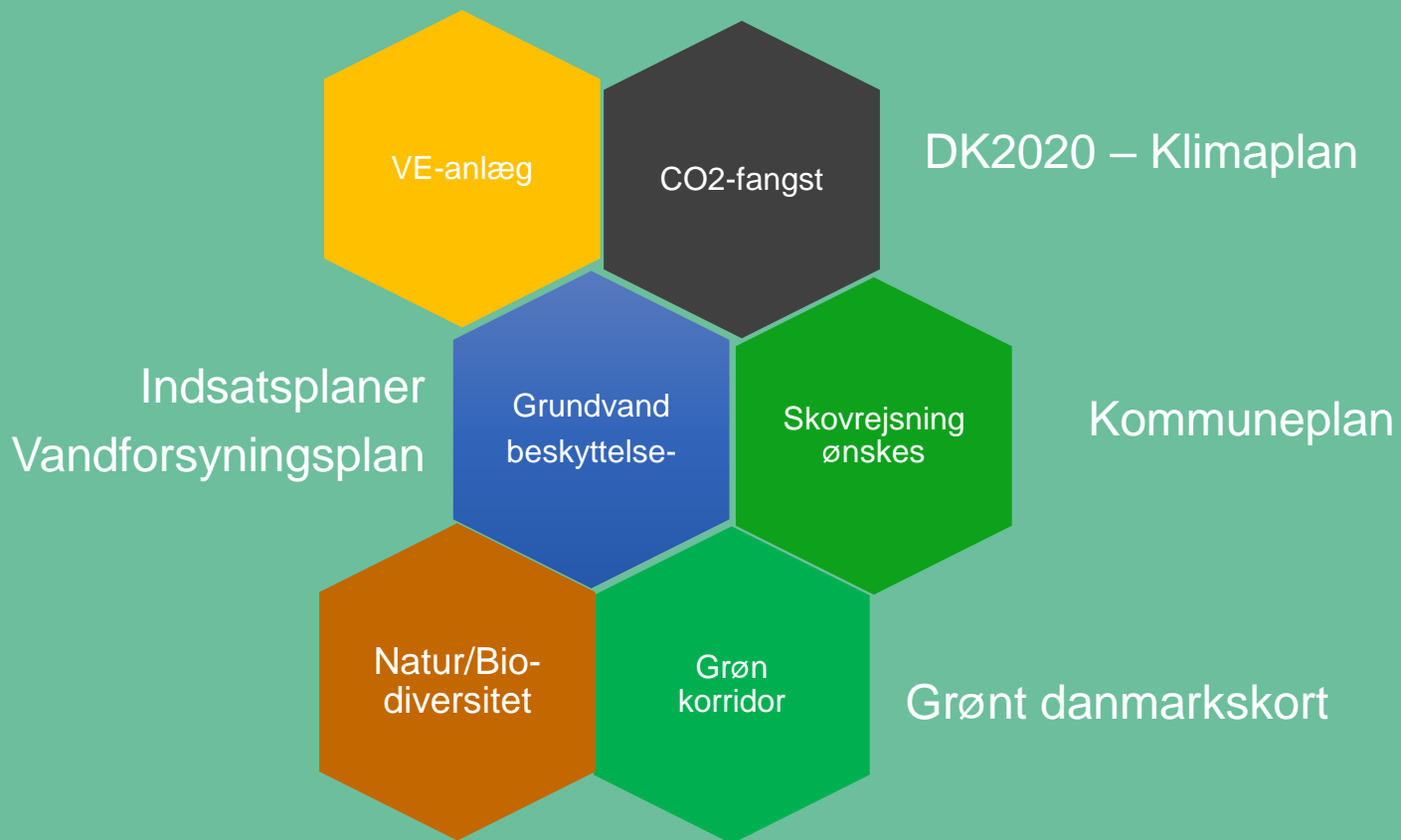
- Rift om arealerne i fremtiden
- Alle vedtagne planer med mål for anvendelsen af DK's areal fylder ca. 130-140 %
- Den dobbelte arealanvendelse er nødvendig
- Kræver planlægning
- Kræver intern koordinering i kommunen, med vandværker og Forsyning
- Udfordrende opgave med mange interessenter Kommune, Staten, lodsejere mfl.
- MUFJO

Illustration: *Søren Siebuhr*

Grundvandsparker i Viborg Kommune

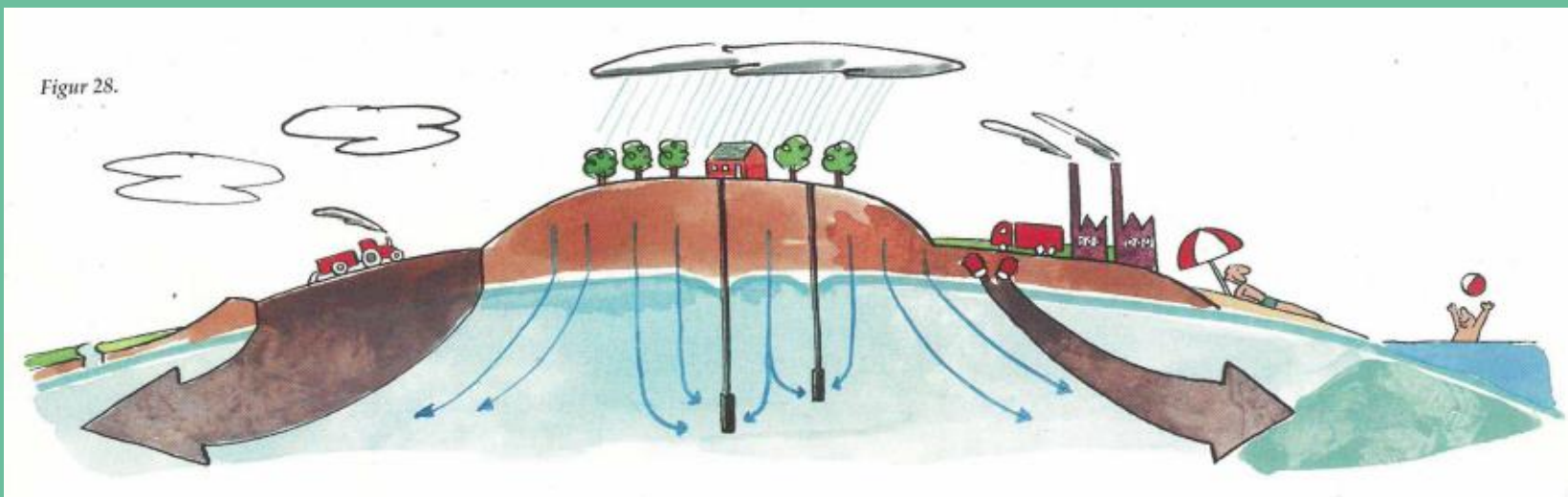
2. Langsigtet grundvandsbeskyttelse og multifunktionel planlægning

Grundvandsparker i Viborg Kommune

3. GIS-analyse, -udpegning af grundvandsparker - Rambøll

OSD - Område med særlige drikkevandsinteresse

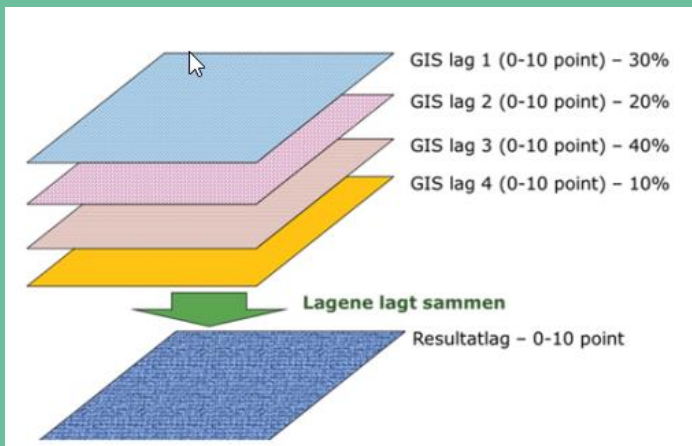
- Grundvandet må ikke forurenes. Beskyttelse af grundvand mod forurening prioriteres normalt højere end arealanvendelsen
- Beskyttelse af OSD (områder med særlige drikkevandsinteresser) er langsigtet planlægning. Fornyelsen af grundvandsressourcen er en langsom proces

Kilde: Regionplan 2000-2012

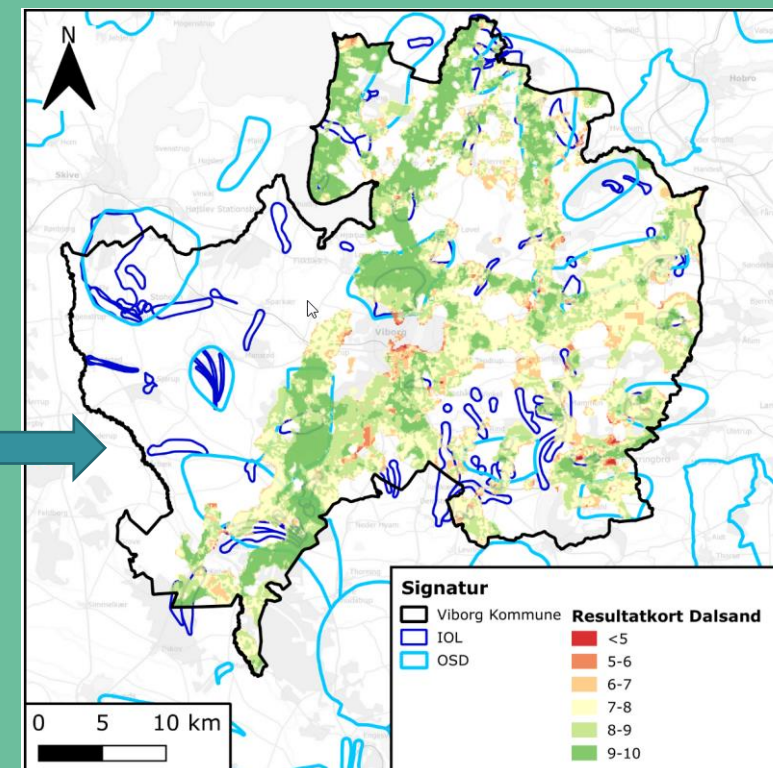
Grundvandsparker i Viborg Kommune

3. GIS-analyse, -udpegning af grundvandsparker - Rambøll

Vægtning af GIS-data

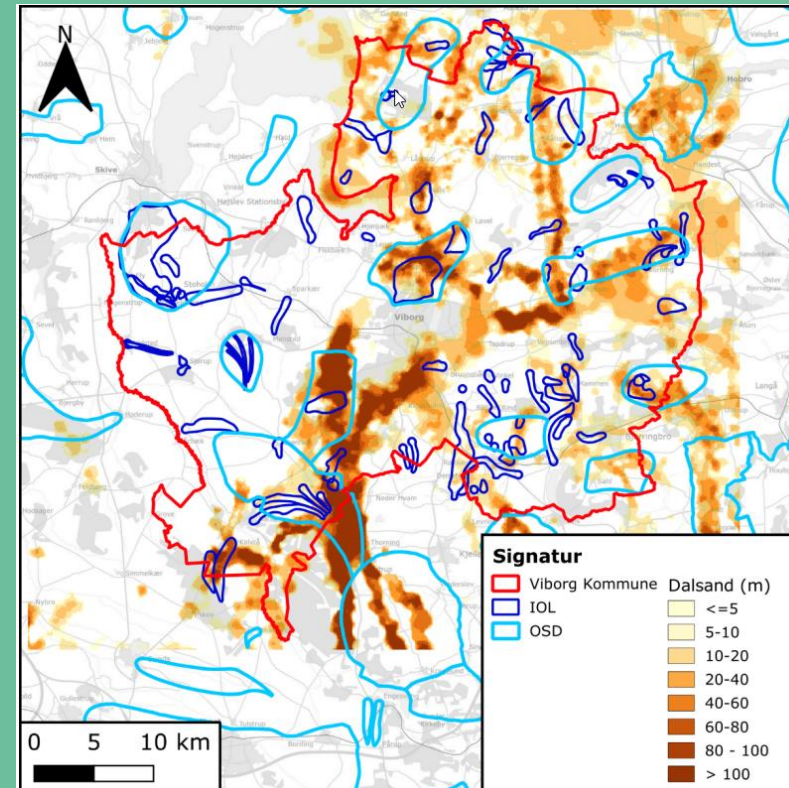
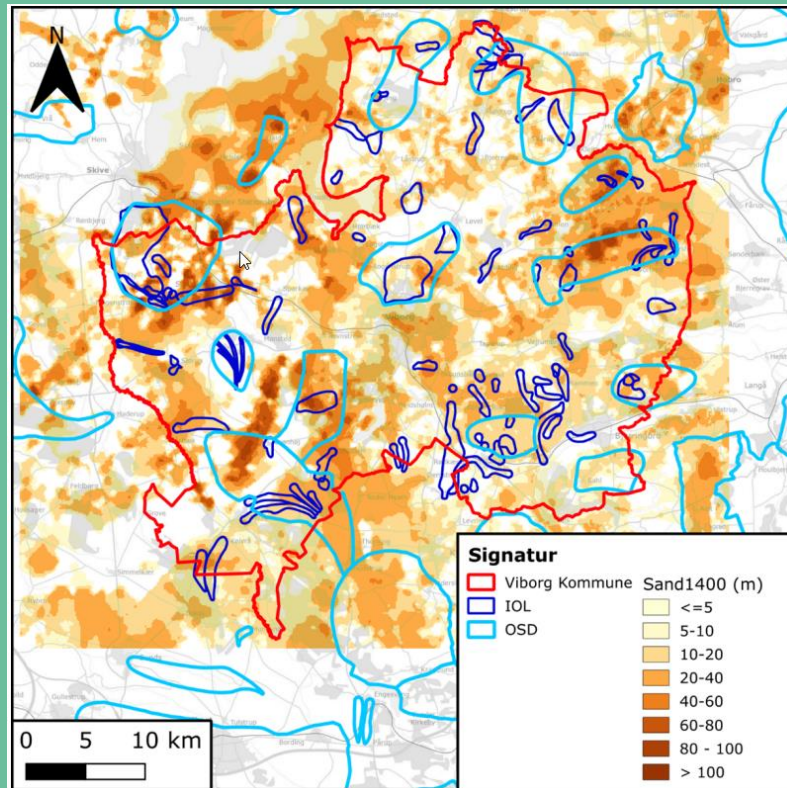
Intern vægtning			Ekstern vægtning	
Parameter	Opdeling	Point	Uddybende forklaring	(%)
Effektiv tykkelse af reduceret ler over magasin	>25 m	10	Lertykkelse over magasinet prioriteres højt, da større tykkelse ofte yder bedre beskyttelse.	25
	20-25 m	8		
	15-20 m	6		
	10-15 m	4		
	0-10 m	2		
Nettonedbør	>300 mm/år	10	Områder med høj nettonedbør prioriteres højere, da der her antages bedre bæredygtighed ift. ressorens størrelse.	10
	100-300 mm/år	7		
	50-100 mm/år	5		
	0-50 mm/år	0		
Jordforurening	Ingen jordforurening (Nodata)	10	Da regionen har screenet fladedækkende for forureningstrusler, er områder uden V1 og V2 ikke forurenede og tildeles høj værdi.	15
	V1 og V2 ikke mobile (50 m buffer)	5		
	V1 (100 m buffer)	5		
	Kombineret V1+V2 og V2 (150 m buffer)	3		
	V1 og V2 (200 m buffer)	0		
Magasintykkelse	>10 m	10	Større mægtighed er ønskværdigt ift. ressorens størrelse og fremtidssikring af indvinding. Ved udvælgelse af nye kildepladser er større magasintykkelse sikring af magasinets tilstedeværelse i lokale variationer. Tildes høj værdi.	20
	5-10 m	6		
	< 5 m	0		
Arealanvendelse	Skov, Fredskov	10	Tildes høj værdi. Naturlig beskyttelse sammenlagt med gode placeringsmuligheder for installation.	20
	Landbrug/åbent græs	8		
	Landbrug intensiv	6		
	Bebygget område, vej, græsarealer i by mm.	4		
	Mose, eng, overdrev, hede, Natura2000	2		

Grundvandsparker i Viborg Kommune

3. GIS-analyse, -udpegning af grundvandsparker - Rambøll

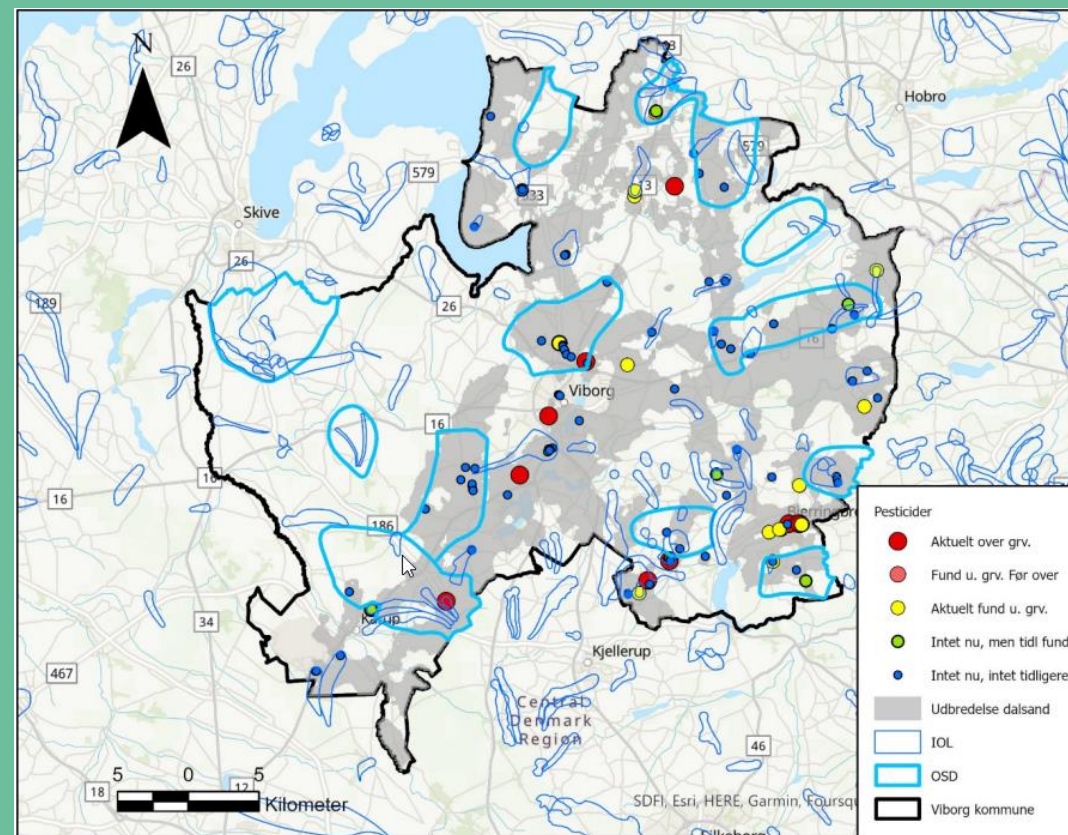
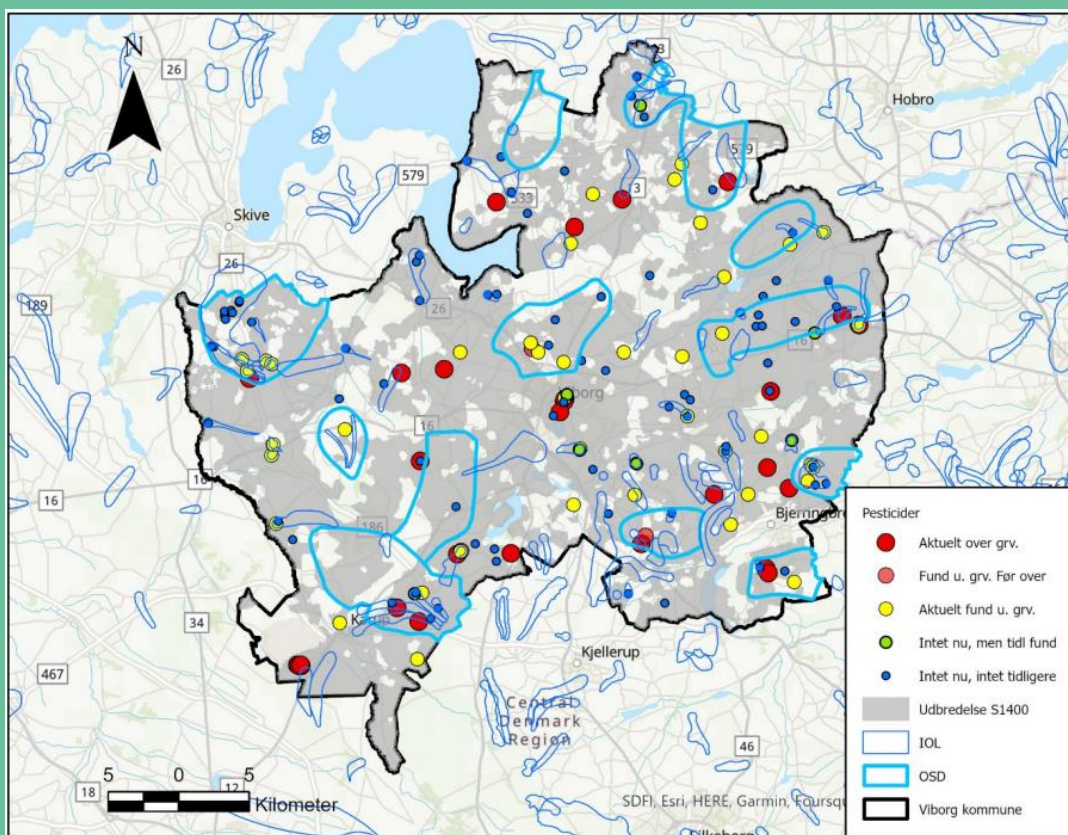
Udbredelse af sandlag fra MST-model (FOHM-modellen)

Grundvandsparker i Viborg Kommune

3. GIS-analyse, -udpegning af grundvandsparker - Rambøll

Grundvandskemi – Pesticider, fund i øvre sandlag og i dalsand

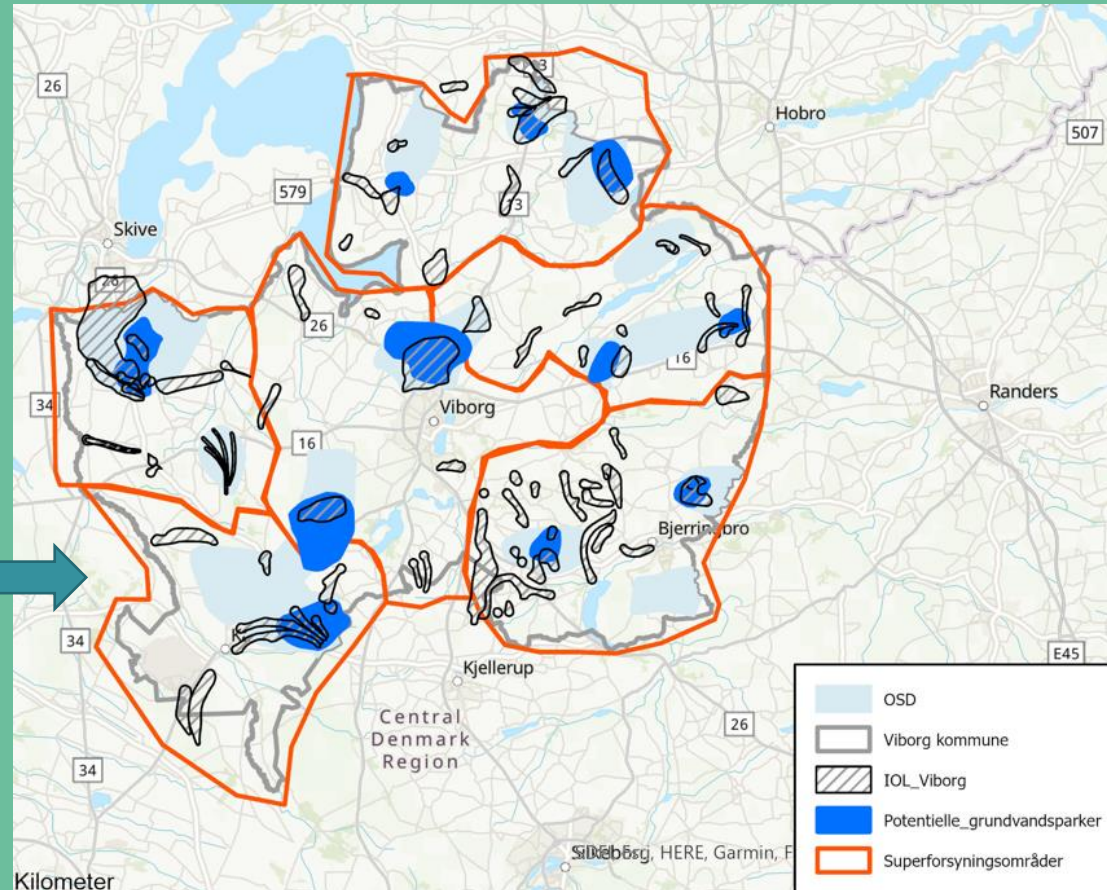
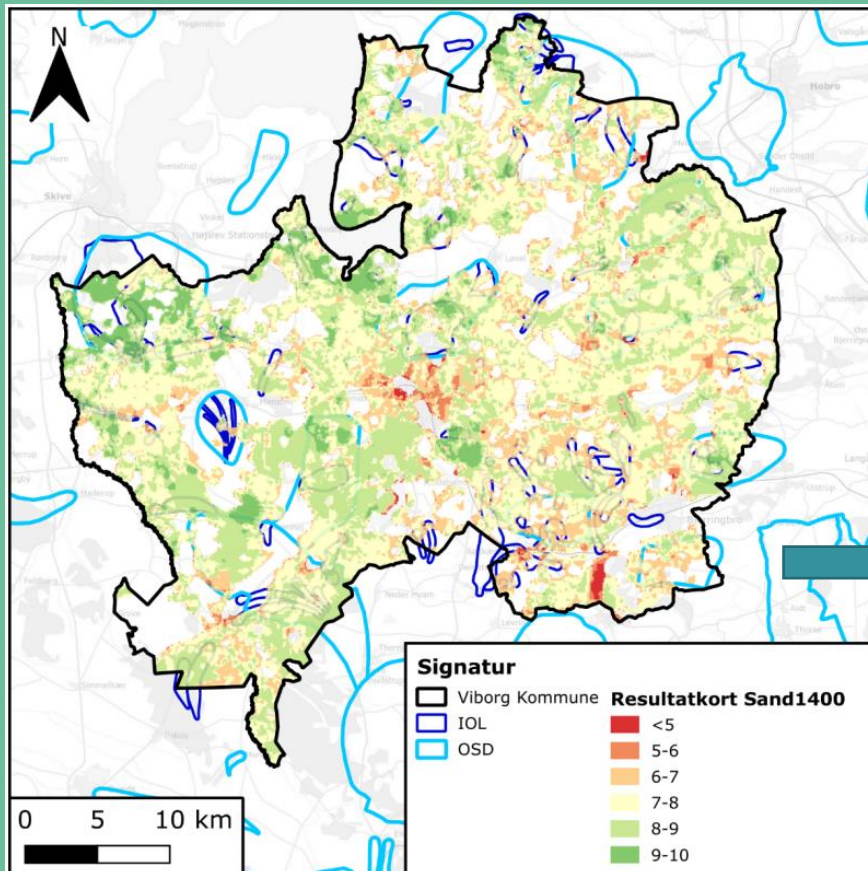

Grundvandsparker i Viborg Kommune

3. GIS-analyse, -udpegning af grundvandsparker - Rambøll

Resultatkort - Udpegning af potentielle grundvandsparker

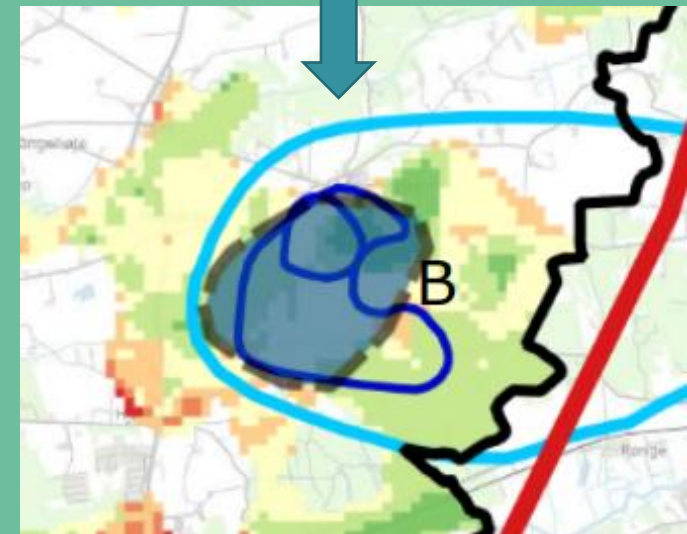
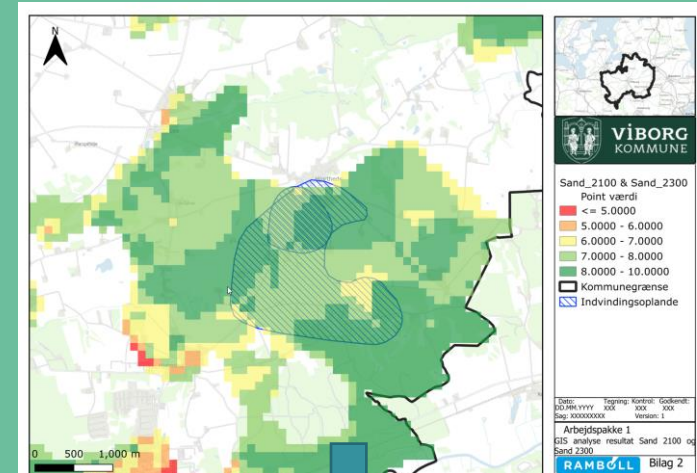
- i alt 12 områder – 8.000 ha, - Ca- 1-2 grundvandsparker pr. superforsyningsområde

Grundvandsparker i Viborg Kommune

4. Eksempel - Udpeget grundvandspark ved Bjerringbro

- Indvindingsopland/Indsatsområde til Bjerringbro Fællesvandværk
- Kortlagt tilbage i 2005, besværlig proces pga. mange forureninger
- Indvindingstilladelse på 595.000 m³/år
- Udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde
- Plan – Statslig skovrejsning på 100 hektar
- Projekt finansieret af Grundfos, Naturstyrelsen, Bjerringbro Fællesvandværk og Viborg kommune.
- Naturstyrelsen projektleder ift. jordfordeling og jordkøb.

Grundvandsparker i Viborg Kommune

5. Perspektiver, hvordan kommer kommune og vandværker videre herfra ?

- Lokale Vandsamarbejder
 - Sikre finansiering og samarbejde om beskyttelse af fælles kildefelter/Grundvandsparker
- Analyse af fremtidige indvindingsbehov
 - hvor meget skal beskyttes, og hvor?
- Planlægning og koordinering med kommune
 - sikre optimal arealanvendelse, multifunktionalitet

Grundvandsparker i Viborg Kommune

5. Perspektiver, hvordan kommer kommune og vandværker videre herfra ?

- Opsøge fonde, Staten og andre samarbejdspartnere.
- styrke for projekterne, lette finansieringsdelen
- Jordfordeling inden for grundvandsøer
- Staten – Landbrugsstyrelsen eller rådgiver.

Grundvandsparker i Viborg Kommune

6. Sammenfatning

1. At beskytte den fremtidige grundvandsressource kræver et tæt samarbejde mellem vandværkerne og kommunen.
2. Vigtigt at kommunen sammen med dets interessenter har de rettet beslutningsværktøjer til at beskytte grundvandet de optimale steder /ophæng i kommuneplan med retningslinjer.
3. Finansieringen skal være på plads – Sikres via vandsamarbejder, Fonde, MST og andre interessenter.
4. Den dobbelte , 3 eller 4 dobbelte arealanvendelse er vigtig at have for øje når fremtidige grundvandsparker etableres.
5. Det er en forudsætning med et sammenspil og koordinering mellem Vandforsyningsplan, Drikkevandsindsatsplaner, Klimaplan og Kommuneplan, hvis fremtidssikre og robuste grundvandsparker skal realiseres.
6. Det tager mange år at beskytte grundvandet. Det vand som siver ned i dag bliver til godt drikkevand til vores børn og børnebørn.

Gruppedrøftelse - Grundvandsparker

- A. Hvilke elementer/arealanvendelse kunne man forestille sig inden for Grundvandsparker
- B. Rækkefølge ift. indsats
- C. Hvordan kan de kommende lokale vandsamarbejder løfte opgaven med at etablere Grundvandsparker?

Møde i Grundvandsforum

Dagsorden

1. **10.00 Velkomst** - Formand Stine Isaksen, Klima og Miljøudvalget
2. **10.05 -10.20 Grundvandsparker i Viborg Kommune**, præsentation v/Claus Holst Iversen, Viborg Kommune
3. **10.20 -10.50 Gruppedrøftelse om Grundvandsparker**
 - a. Rækkefølge ift. indsats
 - b. Hvilke elementer/arealanvendelse kunne man forestille sig inden for Grundvandsparker?
 - c. Hvordan kan de kommende lokale vandsamarbejder løfte opgaven med at etablere Grundvandsparker?
- 10.50 Pause – Kaffe**
4. **11.00-11.15 Status på BNBO og det videre forløb** v/Ruslana Gladnyeva
5. **11.15-11.45 Gruppedrøftelse om BNBO**
 - a. Hvor aktive/opsøgende skal forvaltningen være ift. de vandværker/lodsejere, hvor der ikke "sker noget" med at få lavet aftaler?
 - b. Hvordan sikres synergi med Indsatsplan og oplande
 - c. Hvordan kan de kommende lokale vandsamarbejder løfte og støtte BNBO-opgaven?
6. **11.45-12.00 Status på Indsatsplaner i Viborg Kommune** v/Claus Holst Iversen
1. **12-12.10 Muligt optag af nye medlemmer af Grundvandsforum** V/Stine Isaksen
2. **12.10-12.15 Evt.**
 - 12.15 Frokost.

Status på BNBO og det videre forløb

Grundvandsparker i Viborg Kommune

Disposition

1. Baggrund
2. Ny lovgivning
3. Status på BNBO
4. Næste skridt?

Baggrund

- Januar 2019 – politisk aftale om bedre beskyttelse af grundvandet ift. pesticider (tillægsaftale til pesticidstrategien)
 - *Sommer 2019 – tilbud om øko-tjek*
 - *Januar 2021 – brev til alle vandværker med henstilling til indgåelse af frivillige aftaler+ indsatskatalog*
 - *Efterår 2021 – infomøder med vandværker, Velas om indgåelse af frivillige aftaler*
- December 2022 - Statslig evaluering af BNBO – 5 % af BNBO lykkedes at beskytte
- Juni 2023 – akutplan
- 1 juli 2024 – 2 nye BNBO-bekendtgørelse træder i kraft.

Ny BNBO-lovgivning

- BNBO-bekendtgørelse har været i høring indtil 16. april 2024 (erstatter BEK nr. 1476) **træder i kraft 01.07.2024** (Bekendtgørelse om frister for og krav til indhold af aftaler, påbud og forbud om erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for boringsnære beskyttelsesområder og bekendtgørelse om vurdering af boringsnære beskyttelsesområder og indberetning (BNBO-bekendtgørelsen))
- Den nye bekendtgørelse kræver, at alle kommuner **senest pr. 1.03.2025** skal give påbud, hvis der ikke er lavet frivillige aftaler om forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.
- Gælder kun for BNBO hvor kommunen har vurderet at en indsats er nødvendig for at beskytte grundvandet.

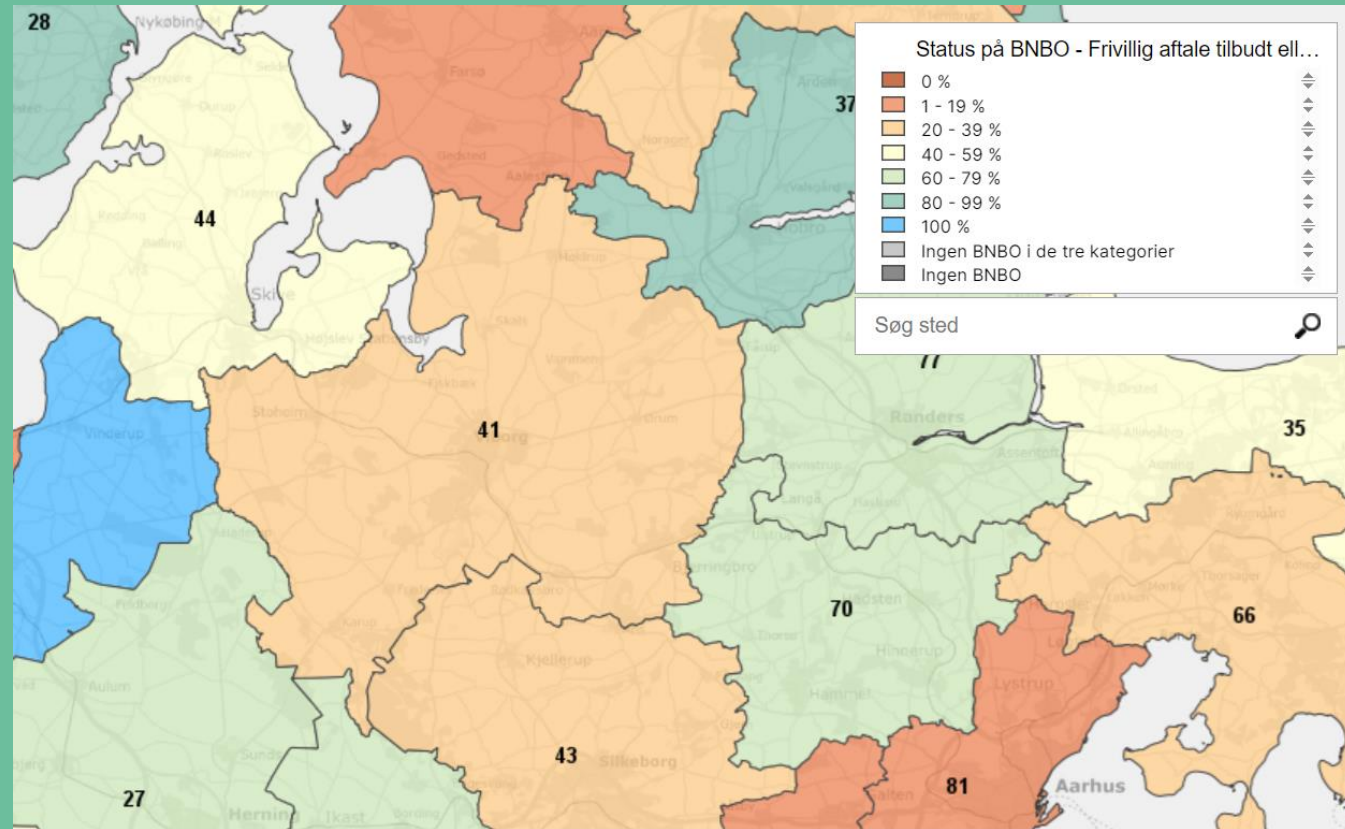
Status for frivillige aftaler i Viborg Kommune

- Der skal gennemføres indsats for ca. 30-40 BNBO-områder, **behov for indsats på ca. 90 hektar BNBO-areal.**
- 7 BNBO, hvor der er tilbudt frivillig aftale
- 3 BNBO – hvor indsatsen er gennemført
- 4 BNBO, hvor der er udsendt forbud mod brug af pesticider
- 6 BNBO udpegninger er bortfaldet, da vandværket eller boringen er lukket.
- 10 BNBO i Skive-Stoholm mangler sårbarhed vurdering, pga. genberegning
- Energi Viborg – Sydværket – afventer genberegning af deres indvindingsopland, og BNBO
- **Kommunens egne arealer** - Viborg kommune har lavet deklARATIONER + tinglysning om sprøjtefri drift på kommunale arealer indenfor BNBO

Næste skridt

- Juni - Brev til vandværker og lodsejere med opfordring til at indgå en frivillig aftale/ status fra vandværker
- Efteråret - beregning erstatningsstørrelser
- Okt. – varsel om forbud
- Dec. – forbud om forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider

Status BNBO

Gruppedrøftelse - BNBO

- A. Hvor aktive/opsøgende skal forvaltningen være ift. de vandværker/lodsejere, hvor der ikke ”sker noget” med at få lavet aftaler?
- B. Hvordan sikres synergi med Indsatsplan og oplande
- C. Hvordan kan de kommende lokale vandsamarbejder løfte og støtte BNBO-opgaven?

Møde i Grundvandsforum

Dagsorden

1. **10.00 Velkomst** - Formand Stine Isaksen, Klima og Miljøudvalget
2. **10.05 -10.20 Grundvandsparker i Viborg Kommune**, præsentation v/Claus Holst Iversen, Viborg Kommune
3. **10.20 -10.50 Gruppedrøftelse om Grundvandsparker**
 - a. Rækkefølge ift. indsats
 - b. Hvilke elementer/arealanvendelse kunne man forestille sig inden for Grundvandsparker?
 - c. Hvordan kan de kommende lokale vandsamarbejder løfte opgaven med at etablere Grundvandsparker?
- 10.50 Pause – Kaffe**
4. **11.00-11.15 Status på BNBO og det videre forløb** v/Ruslana Gladnyeva
5. **11.15-11.45 Gruppedrøftelse om BNBO**
 - a. Hvor aktive/opsøgende skal forvaltningen være ift. de vandværker/lodsejere, hvor der ikke "sker noget" med at få lavet aftaler?
 - b. Hvordan sikres synergi med Indsatsplan og oplande
 - c. Hvordan kan de kommende lokale vandsamarbejder løfte og støtte BNBO-opgaven?
6. **11.45-12.00 Status på Indsatsplaner i Viborg Kommune** v/Claus Holst Iversen
1. **12-12.10 Muligt optag af nye medlemmer af Grundvandsforum** V/Stine Isaksen
2. **12.10-12.15 Evt.**
 - 12.15 Frokost.

Tidsplan – Indsatsplaner

Tidsplan - Drikkevands-indsatsplaner - Status juni 2024						2024	2025	2026	2027		
Nr	År:	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2024	2025	2026	2027
Område / kvartal											
7	Møldrup-Hvilsom-Ulbjerg (10)	Vedtaget									
	IP vedtages endeligt af KMU										
	IP vedtages endeligt af Byrådet										
8	Hammershøj-Vammen-Ørum (13)	Vedtaget									
	IP vedtages endeligt af KMU										
	IP vedtages endeligt af Byrådet										
9	Rødkærsbro (11)	Vedtaget									
	IP vedtages endeligt af KMU										
	IP vedtages endeligt af Byrådet										
10	Karup-Grønhøj-Frederiks (7)				Vedtagelse			Vedtagelse			
	Opstart arbejdsgruppe										
	IP-rapportskrivning										
	Høring: intern, TMU-godkendelse af IP, Offentlig										
	IP vedtages endeligt af KMU										
	IP vedtages endeligt af Byrådet										
11	Knudby-Sparkær - Lee (3)							Vedtagelse			
	Opstart arbejdsgruppe										
	IP-rapportskrivning										
	Høring: intern, TMU-godkendelse af IP, Offentlig										
	IP vedtages endeligt af KMU										
	IP vedtages endeligt af Byrådet										
1	Bjerringbo Sdr. Tulstrup og Sdr. Bro VV									Vedtagelse	
	Opstart arbejdsgruppe										
	IP-rapportskrivning										
	Høring: intern, TMU-godkendelse af IP, Offentlig										
	IP vedtages endeligt af KMU										
	IP vedtages endeligt af Byrådet										
2	Mønsted Dagbjerg (2)									Vedtagelse	
	Opstart arbejdsgruppe										
	IP-rapportskrivning										
	Høring: intern, TMU-godkendelse af IP, Offentlig										
	IP vedtages endeligt af KMU										
	IP vedtages endeligt af Byrådet										
3	Viborg Syd (2)									Vedtagelse	
	Opstart arbejdsgruppe										
	IP-rapportskrivning										
	Høring: intern, TMU-godkendelse af IP, Offentlig										
	IP vedtages endeligt af KMU										
	IP vedtages endeligt af Byrådet										
4	Skive-Stoholm (7)									Vedtagelse	
	Opstart arbejdsgruppe										
	IP-rapportskrivning										
	Høring: intern, TMU-godkendelse af IP, Offentlig										
	IP vedtages endeligt af KMU										
	IP vedtages endeligt af Byrådet										
	Opstart arbejdsgruppe										
	IP-rapportskrivning										
	Høring: intern, TMU-godkendelse af IP, Offentlig										
	IP vedtages endeligt af KMU										
	IP vedtages endeligt af Byrådet										

